Załącznik do Zarządzenia nr 25/2026
Dyrektora Szkoły Podstawowej
im. Józefa Wybickiego w Czerwonaku
z dnia 14 października 2026 roku

# SZKOLNE PROCEDURY ZACHOWANIA BEZPIECZEŃSTWA, POSTĘPOWANIA ZAPOBIEGAWCZEGO I INTERWENCYJNEGO W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH ORAZ NADZWYCZAJNYCH

## SZKOŁA PODSTAWOWA im. JÓZEFA WYBICKIEGO W CZERWONAKU

**Wstęp**

W pracy szkolnej nauczyciele i wychowawcy często stają przed sytuacjami, które zakłócają proces dydaktyczno-wychowawczy i nie mają jednoznacznych, łatwych do zastosowania rozwiązań. Takie trudności nie tylko negatywnie wpływają na efektywność nauczania, ale przede wszystkim utrudniają prawidłowy rozwój społeczny i emocjonalny młodzieży, nierzadko prowadząc do poważnych zagrożeń, takich jak uzależnienia, agresja, przestępczość czy fobie szkolne.

W trosce o eliminowanie przyczyn i skutków niewłaściwych zachowań oraz w celu zwiększenia efektywności działań wychowawczych opracowano procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych. Wypracowane zasady mają na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa w szkole oraz ujednolicenie i usprawnienie działań podejmowanych przez osoby odpowiedzialne za zapewnienie właściwego funkcjonowania placówki.

**Definicje:**
**- rodzic –** w rozumieniu matka, ojciec lub inny prawny opiekun,
**- Statut** – Statut Szkoły Podstawowej im. Józefa Wybickiego w Czerwonaku.

**Cel główny procedur: usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz zagrażających bezpieczeństwu uczniów;**

1. Cele szczegółowe:
   1) wskazanie i realizacja działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych, profilaktycznych);
   2) zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych;
   3) wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia i instytucjami pomocowymi, zewnętrznymi.
2. Procedury realizują na terenie szkoły:
   1) Dyrektor i wicedyrektorzy,
   2) Nauczyciele i wychowawcy,
   3) Pedagog/psycholog szkolny,

4) Pielęgniarka szkolna,
5) Pracownicy administracji oraz obsługi.

3. Stosowanie procedur wymaga od pracowników szkoły współpracy z:
   1) Rejonową Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną,
   2) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
   3) Miejscowym Komisariatem Policji,
   4) Samorządową Administracją Placówek Oświatowych,
   5) Urzędem Gminy,
   6) Radą Gminy,
   7) Zespołem Lekarza Rodzinnego,
   8) Strażą Gminną,
   9) Sądem Rodzinnym i Nieletnich,
   10) Kuratorami społecznymi i Sądowymi,
   11) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

## I. Procedura postępowania z uczniem w przypadku złego samopoczucia/nagłego zachorowania.

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zaobserwowania niepokojących objawów chorobowych, bądź złego samopoczucia - uczeń kierowany jest do gabinetu pielęgniarki i tam jest mu udzielona pomoc.
2. W sytuacji nieobecności pielęgniarki uczeń kierowany jest do sekretariatu szkoły.
3. O zaistniałej sytuacji informowani są telefonicznie rodzice lub prawni opiekunowie ucznia.
4. Dziecko może opuścić teren szkoły wyłącznie pod opieką rodziców (opiekunów) lub osoby pełnoletniej z rodziny. Fakt ten sekretarz szkoły odnotowuje w zeszycie wyjść.
5. W przypadku braku możliwości odebrania dziecka przez rodzica/prawnego opiekuna, szkoła wyraża zgodę na samodzielny powrót ucznia do domu w związku z zaistniałą sytuacją wyłącznie po otrzymaniu poprzez dziennik elektroniczny zgody rodzica/prawnego opiekuna na samodzielny powrót do domu.

## II. Procedura zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych na prośbę rodzica.

1. Ucznia można jednorazowo zwolnić z zajęć lekcyjnych oraz pozalekcyjnych na pisemną prośbę rodziców poprzez dziennik elektroniczny poprzez wiadomość wysłaną do wychowawcy klasy i odpowiedniego sekretariatu szkoły.
2. Wychowawca klasy przekazuje informację o zwolnieniu ucznia nauczycielowi, z którym uczeń ma zaplanowaną lekcję.
3. Zwolnienie może nastąpić również poprzez osobisty kontakt rodzica z nauczycielem lub sekretarzem szkoły.
4. Po uzyskaniu informacji o zwolnieniu, sekretarz szkoły odnotowuje w zeszycie wyjście ucznia ze szkoły, o czym powiadamia pracownika obsługi pełniącego obowiązki przy wejściu do szkoły.
5. W wyjątkowych sytuacjach zwolnienie z zajęć może nastąpić telefonicznie wyłącznie pod warunkiem, że rodzic osobiście odbierze dziecko ze szkoły. Odbiór dziecka ze szkoły w sekretariacie szkoły. Zwolnienie ucznia odnotowuje się w zeszycie wyjść uczniów ze szkoły.

## III. Procedura usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień uczniów na zajęciach lekcyjnych.

1. Usprawiedliwienia we właściwej formie wymaga każda nieobecność ucznia, na każdej godzinie zajęć lekcyjnych oraz zajęć dodatkowych.
2. Jedyną osobą uprawnioną do odnotowania usprawiedliwienia w dzienniku lekcyjnym jest wychowawca klasy.

3. Dopuszcza się następujące formy usprawiedliwiania nieobecności:
   a) pisemną prośbę rodzica o usprawiedliwienie nieobecności dziecka (umieszczoną w dzienniku elektronicznym ucznia);
   b) zaświadczenie wystawione przez fachowe służby medyczne o niezdolności do uczestniczenia w zajęciach.
4. Usprawiedliwienie winno zawierać:
   a) datę usprawiedliwianej nieobecności;
   b) wymiar (w dniach lub godzinach w przypadku nieobecności na części zajęć);
   c) podpis osoby wystawiającej usprawiedliwienie.
5. Rodzic zobowiązany jest do usprawiedliwienia nieobecności dziecka nie później niż w ciągu 7 dni od powrotu do szkoły.
6. Spóźnienia należy usprawiedliwić niezwłocznie.

**IV. <u>Procedura postępowania w przypadku długotrwałej lub częstej nieobecności ucznia w szkole.</u>**

1. Wychowawca klasy na bieżąco powiadamia telefonicznie lub za pośrednictwem dziennika elektronicznego rodziców o częstych nieobecnościach ucznia na lekcjach.
2. Wychowawca klasy podejmuje próbę ustalenia we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym przyczyny nieobecności w szkole.
3. Wychowawca klasy informuje o zaistniałych nieobecnościach rodziców, zaprasza ich do szkoły i przeprowadza rozmowę w obecności ucznia i pedagoga/psychologa szkolnego.
4. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, powiadamia się sąd rodzinny i nieletnich.

**V. <u>Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczenia przez ucznia budynku szkolnego podczas zajęć lekcyjnych.</u>**

1. Nauczyciel, który uzyskał informację o samowolnym opuszczeniu przez ucznia terenu niezwłocznie powiadamia rodziców i dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel podejmuje próbę nawiązania kontaktu telefonicznego z uczniem (jeśli możliwy jest kontakt w ten sposób).
3. Jeśli sytuacja budzi szczególne obawy (np. ma skłonności autodestrukcyjne, może być narażony na niebezpieczeństwo) – dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. Po odnalezieniu ucznia wychowawca klasy przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem w obecności pedagoga/psychologa szkolnego i ustala konsekwencje takiego zachowania.

**VI. <u>Procedura postępowania w sytuacji oddalenie się ucznia od grupy na wycieczce szkolnej.</u>**

1. Nauczyciel, który uzyskał informację o oddaleniu się ucznia od grupy natychmiast powiadamia kierownika wycieczki oraz przeprowadza szybkie rozeznanie wśród uczniów – kiedy i gdzie ostatnio widziano zaginionego ucznia.
2. Nauczyciel podejmuje próbę nawiązania kontaktu telefonicznego z uczniem (jeśli możliwy jest kontakt w ten sposób). W przypadku braku kontaktu wysyła drugiego z opiekunów w miejsce, gdzie uczeń był ostatnio widziany.
3. Jeśli uczeń nie zostaje szybko odnaleziony nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i rodziców oraz zgłasza zaginięcie ucznia na policję.
4. Po odnalezieniu ucznia nauczyciel upewnia się, że jego stan zdrowia i samopoczucie są dobre. Przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą i wspólnie z rodzicami ustala konsekwencje takiego zachowania.

**VII. Procedura postępowania w przypadku zakłócania toku lekcji przez ucznia.**

1. Nauczyciel zwraca uczniowi uwagę w przypadku, gdy ten zakłóca tok lekcji poprzez m.in. głośne rozmowy, nie wypełnianie poleceń nauczyciela, rozpraszanie uwagi innych uczniów, itp.
2. W przypadku powtarzających się wyżej opisanych zachowań, nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku elektronicznym lub stosuje inne konsekwencje zgodnie z zapisami w Statucie szkoły i informuje wychowawcę klasy.
3. W miarę możliwości nauczyciel po zakończonej lekcji przeprowadza z uczniem zakłócającym tok zajęć rozmowę wychowawczą. Jeżeli dokonane ustalenia nie przyniosą oczekiwanych efektów, nauczyciel zwraca się o pomoc do pedagoga/psychologa szkolnego lub w szczególnych przypadkach do dyrektora szkoły i wyznacza termin spotkania z rodzicami.
4. Jeżeli podjęte działania nadal nie przynoszą oczekiwanych rezultatów nauczyciel sporządza KONTRAKT WYCHOWAWCZY podpisany przez ucznia i jego rodziców, zawierający opis oczekiwanych zachowań oraz postaw ucznia wraz z katalogiem konsekwencji w przypadku niedotrzymywania przez ucznia dokonanych ustaleń.

**VIII. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń korzysta z telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych.**

1. W szkole obowiązuje zakaz korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych, smartwatchy oraz innych urządzeń elektronicznych. Zakaz dotyczy zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych i pozaszkolnych organizowanych przez szkołę.
2. Uczniowie przynoszą telefony komórkowe, smartwatche oraz inne urządzenia elektroniczne do szkoły na własną odpowiedzialność. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie, kradzież sprzętu.
3. W przypadku stwierdzenia, że uczeń korzysta z telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego bez wymaganej zgody, nauczyciel poleca uczniowi natychmiastowe wyłączenie urządzenia i schowanie go.
4. Każde naruszenie zasad korzystania z urządzeń elektronicznych nauczyciel odnotowuje w dzienniku elektronicznym oraz informuje o zaistniałej sytuacji rodziców (prawnych opiekunów) ucznia oraz wychowawcę klasy, zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.
5. Wobec ucznia naruszającego zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły, z uwzględnieniem zasady ich stopniowania.
6. Naruszanie zakazu korzystania z urządzeń elektronicznych ma wpływ na ocenę zachowania ucznia, zgodnie z zasadami określonymi w Statucie Szkoły.
7. Uczeń może skorzystać z telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego zgodnie z zasadami opisanymi w Statucie Szkoły.

**IX. Procedura dotycząca postępowania wobec osób postronnych przebywających na terenie szkoły.**

1. Każda obecność osób postronnych na terenie szkoły jest odnotowywana przez pracownika obsługi w zeszycie wejść i wyjść.
2. Woźna szkolna/pracownik szkoły ma prawo żądać informacji dotyczących tożsamości oraz celu pobytu osoby postronnej na terenie i w budynku szkoły. Odmowa udzielenia ww. informacji skutkuje niewpuszczeniem na teren szkoły.
3. Woźna szkolna prowadzi rejestr wejść/wyjść do/z budynku zawierający imię i nazwisko wchodzącego, cel wizyty oraz godziny przybycia i opuszczenia budynku.

4. Każda osoba wchodząca na teren szkoły w trakcie trwania zajęć edukacyjnych otrzymuje tymczasowy identyfikator, który zobowiązana jest nosić w widocznym miejscu i zwrócić przy wyjściu.
5. W przypadku, gdy osoba postronna dostała się na teren szkoły w sposób nieuprawniony, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły.
6. O sytuacji pracownik szkoły niezwłocznie informuje dyrektora.
7. Dyrektor szkoły w razie wystąpienia takiej konieczności zawiadamia policję.

**X. <u>Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły.</u>**

1. Nauczyciel/pracownik szkoły, który zauważył, że uczeń może być pod wpływem alkoholu odizolowuje wychowanka.
2. Nauczyciel/pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Nauczyciel/pracownik szkoły przekazuje ucznia pod opiekę pielęgniarki lub pedagoga/psychologa szkolnego.
4. W sytuacji podejrzenia zagrożenia zdrowia lub życia dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.
5. Dyrektor zawiadamia rodziców lub opiekunów prawnych i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły:

- w przypadku odmowy zabrania ucznia przez rodziców lub opiekunów prawnych zostanie on przekazany do placówki służby zdrowia bądź do dyspozycji policji;
- w przypadku, gdy uczeń jest agresywny lub w jakiś inny sposób swoim zachowaniem narusza normy życia społecznego, szkoła zawiadamia policję;
- dyrektor sporządza notatkę zawierającą informację o podejrzeniu spożycia alkoholu przez ucznia i dalszych podjętych krokach.

6. W przypadku niemożliwości skontaktowania z rodzicami lub opiekunami prawnymi dyrektor wzywa policję, która decyduje o dalszym postępowaniu wobec ucznia.
7. Bezpośrednio po wystąpieniu wyżej wymienionych zdarzeń odbywa się rozmowa dyrektora, wychowawcy i pedagoga szkolnego z rodzicami na temat zdarzenia i jego konsekwencji, a także rozmowa ucznia z wychowawcą i pedagogiem lub psychologiem szkolnym.
8. W uzasadnionych przypadkach dyrektor w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem szkolnym powiadamia policję oraz rejonowy wydział sądu zajmujący się sprawami rodziny i nieletnich (np. w przypadku braku zainteresowania ze strony rodziców lub ponownego podejrzenia, że uczeń jest pod wpływem alkoholu).
9. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem lub psychologiem stosuje kary statutowe oraz organizuje dla ucznia pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

**XI. <u>Procedura postępowania w sytuacji uzyskania informacji, że uczeń spożywa alkohol oraz/lub inne środki psychoaktywne.</u>**

1. Nauczyciel niezwłocznie przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia i przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem.
4. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
5. Pedagog/psycholog może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i wzięcie przez nie udziału w programie terapeutycznym.

6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się w szkole, a z wiarygodnych źródeł nadal napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
7. Szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

**XII. <u>Procedura postępowania w przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających</u>.**

1. Nauczyciel/pracownik szkoły izoluje ucznia od klasy, zapewniając mu jednocześnie stały nadzór.
2. W trakcie rozmowy stara się potwierdzić i ustalić fakt posiadania środka, zażądać wydania wszystkich środków zabronionych i dążyć do stworzenia warunków do przeprowadzenia lustracji bagażu, kieszeni itp. Wszystko to czyni w obecności świadków (np. pedagoga, psychologa, dyrektora).
   Uwaga: Należy pamiętać należy, że do działań tych są uprawnione odpowiednie służby, jednak obowiązkiem nauczyciela jest niedopuszczenie do zniszczenia, ukrycia, zatarcia czy przekazania innej osobie dowodów. Dlatego działania w tym przypadku nazywamy (również w dokumentacji) lustracją, a nie kontrolą czy przeszukaniem! Jeśli uczeń stawia bierny lub czynny opór albo swoim zachowaniem zagraża innym – należy wezwać patrol Policji.
3. W przypadku dobrowolnego wydania środka lub jego ujawnienia podczas lustracji zabezpiecza ustaloną substancję poprzez wykorzystanie środków technicznych, takich jak rękawiczki jednorazowe, pojemnik lub woreczek, aby uniknąć bezpośredniego kontaktu.
4. Jeżeli uczeń odmawia wydania środków i/lub lustracji, a jego zachowanie wskazuje na ich posiadanie, dyrektor szkoły wzywa policję – jeśli nie było to konieczne wcześniej (pkt 2).
5. Nauczyciel do przyjazdu policji sprawuje stały nadzór nad uczniem.
6. W uzgodnieniu z policjantami realizującymi czynności powiadamia o sytuacji (z uwagi na możliwe czynności procesowe).
7. Jeżeli ustalenia mogą stanowić dowód w ewentualnym postępowaniu organów ścigania (źródło pochodzenia, mechanizm dystrybucji, osoby itp.), wtedy nauczyciel szczegółowo dokumentuje zebrane informacje i przekazuje dyrekcji szkoły.
8. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także służyć wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.
9. Wychowawca klasy wyciąga w stosunku do ucznia konsekwencje przewidziane w Statucie oraz organizuje dla niego pomoc pedagogiczno-psychologiczną.

**X. <u>Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.</u>**

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestania palenia i żąda przekazania papierosów w depozyt oraz każdorazowo wpisuje uczniowi uwagę w dzienniku elektronicznym.
2. Nauczyciel niezwłocznie zawiadamia wychowawcę klasy, dyrektora/wicedyrektora szkoły oraz rodziców ucznia.
3. Nauczyciel przeprowadza z uczniem rozmowę wychowawczą, może zwrócić się o pomoc do pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Wychowawca klasy wyciąga w stosunku do ucznia konsekwencje przewidziane w Statucie.

**XI. <u>Procedura postępowania, gdy nauczyciel /pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą środek odurzający.</u>**

1. Pracownik szkoły zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej innych osób oraz jej ewentualnym zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące zdarzenia.
4. Należy ustalić, jeżeli to możliwe, do kogo należy znaleziona substancja.
5. Na potrzeby ewentualnego postępowania szkoła zabezpiecza nagranie, jeśli miejsce znalezienia substancji było objęte monitoringiem wizyjnym.

**XII. Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.**

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczennica jest w ciąży nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny wzywa do szkoły rodziców i przeprowadza rozmowę z uczennicą oraz jej rodzicami. Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy.
3. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami oraz wychowawcą ustalają sposób i termin realizacji obowiązku szkolnego przez uczennicę.
4. Dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia na piśmie Sąd Rodzinny i Nieletnich, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

**XIII. Procedura postępowania w sytuacjach braku lub unikania kontaktu rodzica ze szkołą.**

1. Wychowawca poprzez dziennik elektroniczny wzywa rodzica na rozmowę do szkoły w celu przekazania informacji o uczniu oraz ustalenia przyczyn braku kontaktu. Jeżeli rodzic nie odpowiada na wezwania, wychowawca sporządza wezwanie do szkoły w formie listu poleconego podpisanego przed dyrektora szkoły.
2. W rozmowie z wychowawcą może uczestniczyć pedagog/psycholog szkolny a w sytuacjach szczególnych dyrektor szkoły.
3. Rodzice ucznia informowani są o prawnych konsekwencjach wynikających z zaniedbywania obowiązków rodzicielskich.
4. Fakt rozmowy zostaje odnotowany w dzienniku pedagoga/psychologa oraz przez wychowawcę w dzienniku elektronicznym (kategoria: kontakty z rodzicami).
5. Jeśli powyższe działania nie przyniosą oczekiwanego efektu szkoła składa wniosek do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o wgląd w sytuację rodziny i w ostateczności sprawę do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

**XIV. Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu.**

1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę oraz pomoc medyczną: doprowadza poszkodowanego do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub sprowadza pielęgniarkę szkolną na miejsce zdarzenia.
2. W razie nieobecności pielęgniarki pierwszej pomocy udziela nauczyciel lub inny pracownik szkoły.
3. Osoba udzielająca pierwszej pomocy przedmedycznej decyduje o wezwaniu pogotowia ratunkowego.
4. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie, opuchnięcie) po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi powiadamiający o zdarzeniu rodziców lub opiekunów prawnych ustala z nimi:
   - potrzebę wezwania pogotowia;
   - potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica;
   - godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

   W sytuacji, gdy lekko poszkodowany uczeń pozostaje w szkole, należy obserwować jego stan i w razie niepokojących objawów ponownie uruchomić procedurę pomocy.

5. Pracownik nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je, wyprowadzając uczniów z miejsca zdarzenia, jeżeli miejsce to może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
6. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą, zgłasza problem w sekretariacie szkoły (tel.618120250/240) oraz prosi o nadzór nad swoimi uczniami innego nauczyciela lub psychologa/pedagoga szkolnego.
7. O zdarzeniu oraz podjętych czynnościach należy niezwłocznie zawiadomić dyrekcję szkoły.
8. Dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) powiadamia o wypadku rodziców lub opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia, wychowawcę, pracownika służby BHP.
9. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, organ prowadzący szkołę i kuratora oświaty;
10. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
11. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, obowiązuje taka sama procedura, a wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy lub kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
12. Osoba sprawująca opiekę nad uczniem w trakcie zaistnienia zdarzenia powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji i odnotowuje ten fakt w dzienniku elektronicznym (wpis do kontaktów z rodzicami) uwzględniając godzinę, miejsce zdarzenia oraz krótki opis całej sytuacji.
13. Nauczyciel obecny przy zdarzeniu sporządza notatkę z wypadku zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą powypadkową.

**XV. <u>Procedura w przypadku braku klucza do szafki szkolnej.</u>**

1. Uczeń, który zapomniał lub zgubił klucz od swojej szafki zobowiązany jest o tym fakcie powiadomić woźną, która na jego prośbę otwiera szafkę.
2. Uczeń umieszcza swoje rzeczy oraz obuwie w szafce koleżanki lub kolegi z klasy.
3. W przypadku zagubienia klucza uczniowi (za opłatą) jest wydawany duplikat.

**PROCEDURY ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH:**

Definicja zachowań agresywnych:
<u>Zachowania agresywne</u> są oceniane jako poważne ryzykowne zachowania zdrowotne, które często współwystępują z innymi zachowaniami problemowymi (używanie alkoholu, narkotyków), a w wielu przypadkach prowadzą do działań przestępczych.

**XVI. <u>Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej uczniów (np. pobicie).</u>**

1. Nauczyciel/pracownik szkoły obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego przerwania tego zachowania, w razie potrzeby rozdziela uczniów, a w sytuacji braku skuteczności prosi o pomoc innych nauczycieli.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel/pracownik szkoły w pierwszej kolejności powiadamia pielęgniarkę, dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa szkolnego.
3. O zajściu powiadomieni zostają rodzice wszystkich uczestników zdarzenia oraz wychowawcy.
4. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców.
5. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
6. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice poszkodowanego.

7. Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
8. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić wsparcia ofierze przemocy oraz wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
9. W przypadku agresji fizycznej i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
10. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, szkoła kieruje sprawę na policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje zgodne ze Statutem.

## XVII. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wywierania presji na terenie szkoły wśród uczniów.

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska
2. O w/w zachowaniu należy powiadomić wychowawcę klasy i pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
4. O zaistniałym zdarzeniu należy niezwłocznie poinformować rodziców uczestników zdarzenia.
5. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić wsparcia ofierze przemocy oraz wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
6. ~~Poczucia bezpieczeństwa i~~ Wsparcia wymagają również świadkowie sytuacji. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na tego typu zachowania, ustalić działania w podobnych przypadkach.
7. W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego, powiadamiana jest policja.
8. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie.

## XVIII. Procedura postępowania na wypadek bycia świadkiem przemocy fizycznej jednego ucznia wobec drugiego.

1. Nauczyciel/pracownik szkoły zobowiązany jest do przerwania sytuacji niebezpiecznej – dla bezpieczeństwa należy wezwać do pomocy innego nauczyciela czy pracownika szkoły.
2. Nauczyciel/pracownik szkoły zapewnia pomoc medyczną w przypadku zaistnienia takiej konieczności wobec uczestników zdarzenia lub osób postronnych.
3. Nauczyciel/pracownik szkoły izoluje uczestników w celu zapewnienia prawidłowego toku dalszych czynności – stara się nie doprowadzać do eskalacji sytuacji.
4. Następnie dokonuje ustaleń odnośnie do przebiegu i okoliczności zdarzenia, stopnia udziału każdego z uczestników.
5. Jeżeli zaistnieje taka konieczność, zabezpiecza dowody, tj. narzędzia niebezpieczne, do czego wykorzystuje środki techniczne, takie jak: rękawiczki, pojemnik, worek.
6. Wnioskuje o zabezpieczenie właściwego nagrania z monitoringu.
7. Ustala świadków zdarzenia.
8. Przygotowuje dokumentację, która jest przekazywana do dyspozycji dyrekcji celem dalszego wykorzystania służbowego. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także służyć wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.

9. Informuje niezwłoczne rodziców o zdarzeniu, w trybie niekolidującym z możliwością realizacji powyższych czynności.
10. Wobec ucznia przejawiającego przemoc fizyczną stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie.

**XIX. <u>Procedura postępowania na wypadek otrzymania od ucznia zgłoszenia naruszenia nietykalności cielesnej/uszkodzenia ciała na terenie szkoły.</u>**

Nauczyciel:

1. Zapewnia pomoc medyczną w przypadku zaistnienia takiej konieczności wobec uczestników.
2. Dokonuje ustaleń odnośnie do przebiegu i okoliczności zdarzenia – jeżeli jest to czyn, którego skutkiem jest poważne uszkodzenia ciała i wszczęcie postępowania przez organy ścigania, zasadnym jest wezwanie patrolu policji.
3. Jeżeli zaistnieje taka konieczność, zabezpiecza dowody, tj. narzędzia niebezpieczne, do czego wykorzystuje środki techniczne, takie jak: rękawiczki, pojemnik, worek.
4. Wnioskuje o zabezpieczenie właściwego nagrania z monitoringu.
5. Ustala świadków zdarzenia.
6. Przygotowuje dokumentację, która jest przekazywana do dyspozycji dyrekcji celem dalszego wykorzystania służbowego. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania oraz służyć wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.
7. Informuje niezwłoczne rodziców o zdarzeniu w trybie niekolidującym z możliwością realizacji powyższych czynności.
8. Wobec ucznia, który narusza nietykalność cielesną innych uczniów stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie.

**XX. <u>Procedura postępowania na wypadek wejścia przez nauczyciela w posiadanie wiedzy, że uczniowie stosują przemoc psychiczną lub werbalną względem innego ucznia.</u>**

Wychowawca klasy:

1. Ustala wstępne okoliczności zdarzenia i jego czasokres (musi to być zdarzenie ciągłe/wielokrotne).
2. Zapewnia natychmiastową pomoc specjalistyczną i wsparcie, jeżeli wstępna ocena stanu psychicznego i emocjonalnego ucznia wskazuje na taką konieczność.
3. Podejmuje czynności mające na celu szczegółowe wyjaśnienie problemu, jego źródła, podłoża, konsekwencji emocjonalnych i zdrowotnych oraz wypracowanie najlepszych rozwiązań służących dobru ucznia (wstępna rozmowa wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego lub psychologa z uczniami zaangażowanymi w proceder i ujęcie tego w dokumentacji).
4. W przypadku, gdy zostaną wyczerpane znamiona czynu zabronionego lub przestępstwa, wdraża procedurę mającą na celu przekazanie materiałów do organów ścigania.
5. Organizuje spotkanie z rodzicami wszystkich uczniów, będących uczestnikami zdarzenia, w celu omówienia problemu i zrozumienia jego przyczyn oraz podjęcia strategii i działań naprawczych – przy udziale specjalistów (psycholog, pedagog).
6. Na polecenie dyrekcji organizuje spotkania, prelekcje, działania prewencyjne obejmujące programy edukacyjne lub rozmowy z przedstawicielami organów ścigania i cyklicznie monitoruje sytuację, aby upewnić się, że negatywne zachowanie ustało, a ofiara otrzymała prawidłowe wsparcie.
7. Wobec ucznia, który stosuje przemoc psychiczną lub werbalną względem innego ucznia, wdraża się konsekwencje przewidziane w Statucie.

**XXI. <u>Procedura postępowania w sytuacji kradzieży lub wymuszenia przedmiotów wartościowych lub pieniędzy na terenie szkoły.</u>**

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież lub wymuszenie nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, psychologowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia:
   a) dokonuje się ustalenia sprawcy/sprawców,
   b) w przypadku kradzieży/wymuszenia przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym i sprawcą, w obecności wychowawcy klasy,
   c) w przypadku kradzieży/wymuszenia wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor szkoły i pedagog/psycholog szkolny.
3. W każdym przypadku wychowawca informuje rodziców stron zajścia oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu.
5. Wychowawca lub pedagog/psycholog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
6. Nauczyciel zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przekazania jej wychowawcy**.**
7. W szczególnych przypadkach (decyduje dyrektor) powiadamiana jest policja lub Sąd Rodzinny i Nieletnich.

**XXII. <u>Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego</u>**

W przypadku, kiedy uczeń dopuści się wobec nauczyciela następujących czynów zabronionych, ale w związku z wykonywanym zawodem nauczyciela:

- znieważenie;
- naruszenie nietykalności cielesnej;
- czynna napaść lub przemoc wobec niego;
- groźby bezprawne[1];

Nauczyciel lub pracownik szkoły:

1. Zapewnia sobie obecność osób trzecich oraz bezpieczeństwo własne i pozostałych uczniów.
2. Podejmuje kroki w celu odizolowania ucznia od reszty grupy, starając się nie dopuścić do eskalacji zaistniałej sytuacji.
3. Ustala świadków zdarzenia – w miarę możliwości wnioskuje o zabezpieczenie nagrania monitoringu w przypadku agresji fizycznej.
4. Sporządza szczegółową notatkę ze zdarzenia, skupiając się na szczegółach dotyczących: czasu, miejsca, wypowiedzianych treści, świadków itp.
5. Przygotowaną dokumentację przekazuje do dyspozycji dyrekcji celem dalszego wykorzystania służbowego.
6. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także służyć wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.
7. Dyrekcja sporządza pismo przewodnie z informacją o możliwości popełnienia przestępstwa do komendanta najbliższej jednostki Policji, załączając całość materiałów.
8. Powiadamia rodziców lub opiekunów ucznia o zdarzeniu.
9. W przypadku zaistnienia wymienionych czynów zabronionych, ale bez związku z wykonywaniem zawodu nauczyciela, ściganie następuje z oskarżenia prywatnego osoby pokrzywdzonej.

[1] Nauczyciel jest funkcjonariuszem publicznym, chroni więc go Kodeks Karny (kk), a przestępstwa przeciwko niemu ścigane są z urzędu.

**WYBRANE ZDARZENIA KRYZYSOWE W SZKOLE**

**PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA NA WYPADEK ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH**

- **Okoliczności zarządzania ewakuacji**: trening, pożar, rozpylenie gazu, telefon o podłożeniu ładunku wybuchowego, podejrzana paczka.
- **Kto zarządza**: dyrektor, osoby upoważnione, częściową ewakuację – każdy pracownik szkoły identyfikujący podejrzaną paczkę.
- **Sygnał alarmowy**: sygnał dźwiękowy przerywany, w przypadku braku prądu - głosem „ewakuacja z budynku" przez megafon przenośny lub dzwonek tradycyjny.
- **Miejsce zbiórki**: boisko szkolne w przydzielonych sektorach.
- Docelowe miejsce ewakuacji: pobliski kościół.

**XXIII. Procedura ewakuacji w czasie lekcji.**

1. Uczniowie znajdujący się w sali natychmiast powstają i ustawiają się parami pod drzwiami.
2. Dyrektor szkoły bądź wyznaczona osoba kierująca alarmem po uruchomieniu procedury udaje się natychmiast na miejsce zbiorki i oczekuje meldunków o stanach oddziałów szkolnych. W trakcie przemarszu na miejsce zbiórki informuje o fakcie ewakuacji niezbędne służby w zależności od zagrożenia: pożar, rozpylenie gazu – jednostki PSP; telefon o bombie, podejrzana paczka – policja.
3. Nauczyciel szybko zamyka okna, liczy uczniów, staje na czele kolumny i rozpoczyna wychodzenie z sali lekcyjnej.
4. Po opuszczeniu sali lekcyjnej drzwi do sali lekcyjnej zostają zamknięte, ale nie na klucz.
5. Ostatnia para uczniów idąc w kolumnie, kontroluje, czy w trakcie ewakuacji nikt nie odłączył się z kolumny.
6. Nauczyciel prowadzi grupę do najbliższych drzwi ewakuacyjnych (zgodnie z planem ewakuacji) bądź innych bezpiecznych i opuszcza budynek szkolny.
7. Grupa udaje się do miejsca zbiórki, gdzie stają na przydzielonych im miejscach zbiórki.
8. Na miejscu zbiórki nauczyciel po policzeniu wszystkich uczniów natychmiast melduje dyrektorowi lub osobie kierującej alarmem trzy informacje – klasę, liczbę dzieci na miejscu zbiórki oraz informację, czy wszystkie dzieci, które powinny być na miejscu zbiórki, dotarły na miejsce.
9. W czasie, kiedy wszystkie oddziały szkolne opuszczą budynek szkolny, obsługa szkoły szybko przegląda toalety i inne zakamarki pod kątem obecności w nich uczniów lub innych postronnych osób. Następnie osoby te bezpośrednio lub poprzez wyznaczonego pracownika meldują kierującemu alarmem o braku osób na terenie szkoły.
10. W trakcie sprawdzania stanów osobowych szkoły wyznaczona osoba rozdaje wszystkim prowadzącym oddziały szkolne żółte kamizelki, natomiast kierujący alarmem otrzymuje kamizelkę pomarańczową.
11. Po upewnieniu się, że szkoła jest pusta, a wszyscy uczniowie i pracownicy znajdują się na miejscu ewakuacji, kierujący alarmem podaje komendę do natychmiastowego opuszczenia miejsca zbiórki i udania się do docelowego miejsca ewakuacji (w momencie opuszczenia terenu szkoły przez całą społeczność szkolną na miejscu powinny pozostać wyznaczone osoby zabezpieczające od zewnątrz teren szkoły do czasu przyjazdu odpowiednich służb).
12. Po dotarciu do docelowego miejsca ewakuacji uczniowie zajmują wyznaczone sektory, pozostając w ramach swoich oddziałów pod opieką nauczycieli i czekając na dalsze dyspozycje.
13. Na miejscu pozostają tylko wytypowane osoby z obsługi oraz jedna z kierownictwa szkoły w celu przekazania obiektu oraz informacji odpowiednim służbom.

**XXIV. Ewakuacja w trakcie przerwy.**

Ewakuację w trakcie przerwy realizuje się w sposób identyczny jak w trakcie lekcji.

W przypadku ogłoszenia ewakuacji w trakcie przerwy uczniowie i pracownicy szkoły natychmiast samodzielnie opuszczają budynek szkolny najbliższymi drzwiami ewakuacyjnymi i udają się do miejsca zbiórki. Na miejscu samodzielnie, poprzez przewodniczącego klasy lub nauczyciela meldują stan ilościowy swoich klas i ewentualny brak obecności.

Zrealizowaną ewakuację odwołuje dyrektor szkoły lub osoba upoważniona hasłem:

**„Koniec ewakuacji – powrót do budynku" przez megafon przenośny**.

**XXV. <u>Azyl w trakcie lekcji.</u>**

- **Okoliczności ogłoszenia procedury „azyl"**: trening, wtargnięcie napastnika z nożem, bronią palną, maczetą lub innym niebezpiecznym narzędziem oraz zachowanie wskazujące na bezpośrednie użycie lub ryzyko użycia broni wobec uczniów lub pracowników szkoły;
- **Kto zarządza**: każda osoba, która zauważy zagrożenie;
- **Sygnał alarmowy**: sygnał dźwiękowy ciągły lub głosem – „azyl";
- **Sposób odwołania**: brak sygnału, decyzje o otwarciu drzwi podejmuje osoba pozostająca w stanie zagrożenia.

Po usłyszeniu sygnału ciągłego w trakcie trwania lekcji należy postępować według następującego układu:

1. Przekręcić klucz w drzwiach (*wszystkie drzwi w salach lekcyjnych powinny mieć włożone przez cały czas klucze w drzwiach tak, aby nie trzeba było ich szukać).*
2. Zgasić światło.
3. Natychmiast w bardzo cichy sposób udać się w tzw. pole martwe, które najczęściej znajduje się przy ścianie z drzwiami.
4. Opuścić salę lekcyjną przez okno, ale tylko w przypadku, gdy jest to parter, a warunki pozwalają na bezpieczną ewakuację.
5. Zachować całkowitą ciszę.
6. W przypadku drzwi z okienkami zabrać ze sobą wszelkie tornistry oraz inne przedmioty ze stolików.
7. Wykonać zgłoszenie o zdarzeniu na numer alarmowy 112 (*w trakcie informowania służb porządkowych należy w pierwszej kolejności podać miejsce oraz rodzaj zagrożenia; w dalszej kolejności, w miarę posiadanej wiedzy, należy podać liczbę napastników, rodzaj broni, przebieg zdarzenia, liczbę oraz miejsce przebywania uczniów*).
8. Nie wykonywać żadnych połączeń do rodziców.
9. Nie otwierać drzwi żadnej osobie, bez względu na to, kto to jest i co mówi.
10. Nie wykonywać żadnych działań w przypadku pojawienia się sygnału alarmowego ewakuacja.
11. W przypadku wtargnięcia napastnika do sali lekcyjnej podjąć walkę (*pozostając w sali lekcyjnej w przypadku klas młodszych nauczyciel, a w przypadku klas starszych silni uczniowie powinni przygotować się do aktywnej obrony w przypadku wtargnięcia napastnika. Pozostałe dzieci młodsze powinny w momencie wejścia napastnika starać się jednocześnie głośno krzyczeć, aby w ten sposób go zaskoczyć i dać szanse nauczycielowi na skuteczne obezwładnienie. W przypadku dzieci starszych mogą one rzucać w niego ciężkimi przedmiotami. Dobrym rozwiązaniem byłoby posiadanie w każdej sali lekcyjnej małej gaśnicy, którą można odpalić napastnikowi w twarz, a opróżnioną gaśnicę użyć do obezwładnienia*);
12. Po upewnieniu się, że napastnik został zneutralizowany bądź sygnał okazał się fałszywy, opuścić salę lekcyjną i udać się do miejsca zbiórki (*każdy nauczyciel znajdujący się w zamkniętym pomieszczeniu będzie musiał samodzielnie podjąć decyzję o okolicznościach opuszczenia sali lekcyjnej. Można w tym przypadku obserwować przez okno, czy na miejscu zdarzenia znajdują się służby porządkowe w ilości wykluczającej możliwość przebrania się napastnika. Można także opuścić salę lekcyjną, jeżeli służby nas o tym poinformują w bezpośredniej rozmowie, np. przez okno*).

**XXVI. <u>Azyl w trakcie przerwy.</u>**

1. Podczas przerw większość sal lekcyjnych pozostaje otwarta/odblokowana w taki sam sposób, jak w trakcie lekcji.
2. Klucze do sal stale pozostają w zamkach po wewnętrznej stronie drzwi.
3. Pracownie specjalistyczne (np. chemiczne, fizyczne) oraz sale zawierające niebezpieczne wyposażenie pozostają zamknięte na klucz od zewnątrz przez cały czas trwania przerwy.
4. Uczniowie przebywający na korytarzach niezwłocznie i samodzielnie wbiegają do najbliższej otwartej sali lekcyjnej (niezależnie od tego, gdzie mają zaplanowane kolejne zajęcia).
5. Ostatni uczeń wbiegający do sali sprawdza, czy nikt więcej nie ucieka w jego stronę. Po upewnieniu się, że za nim nie ma innych uciekających uczniów ani napastnika, ostatni uczeń natychmiast przekręca klucz w zamku od wewnątrz.
6. Uczniowie postępują identycznie jak w przypadku ogłoszenia sygnału „azyl" w trakcie trwania lekcji.
7. Ze względu na brak nauczyciela w większości sal podczas przerwy, uczniowie samodzielnie podejmują decyzje dotyczące dyscypliny, ciszy i dalszego zabezpieczenia pomieszczenia aż do przybycia służb lub odwołania alarmu.

**XXVI a. <u>Azyl w trakcie przerwy na boisku szkolnym (poza budynkiem).</u>**

Nauczyciel dyżurujący, pracownik obsługi lub uczniowie natychmiast po usłyszeniu sygnału alarmowego oceniają położenie źródła zagrożenia.

**1) Ucieczka do budynku szkoły:**

1. Uczniowie pod opieką nauczycieli dyżurujących lub samodzielnie sprawnie kierują się do najbliższego otwartego wejścia do budynku szkoły (np. drzwi główne, boczne, wejście od strony boiska).
2. Nauczyciel dyżurujący lub pracownik obsługi (wchodząc do budynku jako ostatni) w miarę możliwości zamyka za sobą drzwi wejściowe.
3. Po wejściu do budynku uczniowie niezwłocznie wbiegają do najbliższej otwartej sali lekcyjnej.
4. Uczniowie postępują identycznie jak w przypadku ogłoszenia sygnału „azyl" w trakcie trwania lekcji.

**2) Odcięcie drogi do budynku:**

1. Uczniowie i personel całkowicie rezygnują z próby wbiegnięcia do budynku szkoły, jeśli zagrożenie znajduje się w pobliżu wejścia
2. Uczniowie ewakuują się w kierunku przeciwnym do źródła zagrożenia, wykorzystując najbliższe wyjścia ewakuacyjne, otwarte lub niskie furtki i bramy i opuszczają teren szkoły.
3. W przypadku braku możliwości bezpiecznej ucieczki poza teren szkoły, uczniowie szukają osłony za trwałymi przeszkodami terenowymi (np. mur, gęste krzewy, budynek gospodarczy, śmietnik) i przyjmują pozycję bezpieczną (niska, przylegająca do ziemi), wyłączają dźwięki i wibracje w telefonach oraz innych urządzeniach elektronicznych oraz zachowują całkowitą ciszę.
4. W przypadku braku bezpośredniego kontaktu z nauczycielem uczniowie podejmują decyzję o kierunku ucieczki samodzielnie, kierując się zasadą maksymalnego oddalenia się od źródła zagrożenia.
5. Po wydostaniu się w bezpieczne miejsce (np. poza terenem szkoły lub w ukryciu) uczniowie powiadamiają służby / rodziców / dyrekcję o swojej lokalizacji, o ile nie stwarza to dla nich dodatkowego zagrożenia.

**XXVII. <u>Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o pojawieniu się niezidentyfikowanego pakunku lub uzyskaniu informacji o podłożeniu bomby</u>**

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Gminną, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom

odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
   a) rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot);
   b) treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
   c) numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

## XXVIII. Postępowanie w sytuacji informacji o możliwym skażeniu substancją chemiczną lub biologiczną, gdy nie nastąpiło skażenie placówki.

1. Osoba, która powzięła informację o możliwym lub rzeczywistym skażeniu chemicznym lub biologicznym szkoły, alarmuje wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz są ewakuowane do środka budynku. Każdy nauczyciel sprawuje opiekę nad klasą, z którą w momencie alarmu prowadził lekcję.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu, dyrektor szkoły zawiadamia odpowiednie służby o możliwości skażenia.
3. W budynku - szkole, dyrektor zarządza zamknięcie okien, drzwi, otworów wentylacyjnych oraz w miarę możliwości gromadzenie podręczne środków ratowniczych.
4. Osoby przebywające na terenie szkoły powstrzymują się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku.
5. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
6. Nauczyciele wraz z uczniami, a także inne osoby przebywające na terenie szkoły, oczekują na pojawienie się odpowiednich służb i postępują zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

## XXIX. Postępowanie w sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną lub biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

1. Nie należy dotykać i wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy; aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
2. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
3. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/ stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
4. Należy niezwłocznie powiadomić administratora (*dyrektor, zastępca dyrektora, osoba upoważniona*).
5. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji.
6. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby (*policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe).*
7. Jeśli ktoś miał miejsce kontakt z substancją, należy umyć dokładnie ręce wodą i mydłem; zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
8. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb (*policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń*).
9. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.

10. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w jej bezpośredniej bliskości, a listę przekazać policji.
11. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki (*maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry*).
12. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek przeniknięcia środków biologicznych lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku.
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

**XXX. <u>Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia epidemią.</u>**

1. Nie lekceważyć żadnych informacji na temat ewentualnych chorób.
2. Uważnie obserwować uczniów wykazujących objawy chorobowe.
3. W przypadku niepokojących objawów u ucznia należy zawiadomić pielęgniarkę szkolną i dyrektora szkoły.
4. Ucznia z objawami należy odizolować od osób zdrowych, umieszczając go pod opieką pielęgniarki lub innej wyznaczonej osoby w pomieszczeniu, gdzie nie przebywają inne zdrowe osoby.
5. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów chorego ucznia. W przypadku objawów o niewielkim nasileniu powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów o konieczności odebrania ucznia ze szkoły, a w przypadku ciężkiego zachorowania odesłać ucznia transportem sanitarnym do szpitala zakaźnego w porozumieniu z rodzicami lub prawnymi opiekunami.
6. Powiadomić Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu.
7. Sprawdzić możliwość szybkiego kontaktu z rodzicami uczniów i zawiadomić ich o wystąpieniu choroby.
8. Zadbać o ciągły dostęp środków higienicznych w toaletach.
9. Prowadzić aktywną politykę profilaktyczną poprzez dostarczanie materiałów informacyjnych oraz promować w szkole zachowania zmniejszające prawdopodobieństwo zakażenia.

**XXXI. <u>Procedura postępowania na wypadek huraganu, silnych podmuchów wiatru, burzy.</u>**

1. Na bieżąco monitorować informacje o zagrożeniach z Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.
2. Nasłuchiwać w lokalnych środkach masowego przekazu komunikatów meteorologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej o zagrożeniu.
3. Zapewnić możliwość szybkiego kontaktu z rodzicami.
4. Zapewnić zabezpieczenie otworów drzwiowych, okiennych wentylacyjnych itp.
5. Wyłączyć dopływ energii elektrycznej, gazu i wody.
6. Podczas silnych wiatrów i huraganu pod żadnym pozorem nie dopuścić do przebywania uczniów i pracowników na najwyższych kondygnacjach budynku szkoły.
7. Odsunąć uczniów od okien i przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie w przypadku huraganu.
8. Dzieci znajdujące się na terenie szkoły powinny pozostać pod opieką nauczycieli do momentu ustania zagrożenia lub do momentu odbioru ich przez rodziców.
9. W miarę możliwości dokumentować swoje działania.

**XXXII. <u>Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia śnieżycą.</u>**

1. Na bieżąco monitorować informacje o zagrożeniach z Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

2. Słuchać uważnie komunikatów meteorologicznych oraz komunikatów właściwych Zespołów Zarządzania Kryzysowego i dostosować swoje działania do ich zarządzeń.
3. Zapewnić możliwość szybkiego kontaktu z rodzicami
4. Uczulić rodziców lub prawnych opiekunów, aby w czasie silnych opadów śniegu nie posyłali dzieci do szkoły.
5. Dzieci przebywające na terenie szkoły powinny pozostać pod opieką nauczyciela do czasu zakończenia śnieżycy lub odbioru ich przez rodziców.
6. Zapewnić działanie systemu grzewczego oraz zapewnić szczelność zamknięcia okien i drzwi zewnętrznych.
7. W miarę możliwości dokumentować swoje działania.

## XXXIII. Procedura postępowania na wypadek podwyższonego stężenia pyłów powietrza (postępowanie systemowe).

1. Na bieżąco monitorować informacje o zagrożeniach z Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.
2. Zweryfikować ok. godz. 10.30 krótkoterminową prognozę jakości powietrza przy użyciu zainstalowanych na budynkach szkoły czujników jakości powietrza.
3. Przy zanieczyszczeniu do 2,5 PM, kiedy wyniki pomiarów powietrza obejmują poziom jego jakości określany jako dobry i bardzo dobry, uczniowie powinni wyjść na zewnątrz szkoły i przebywać bez ograniczeń.
4. W przypadku poziomu określanego jako umiarkowany zaleca się skrócenie (np. do 30 min.) czasu pobytu dzieci poza terenem budynku szkoły i ograniczenie aktywności fizycznej wymagającej wysiłku na otwartej przestrzeni.
5. W przypadku planowanych wyjść uczniów z budynku szkoły w ramach lekcji nauczycielom WF, świetlicy i edukacji wczesnoszkolnej zaleca się sprawdzenie prognozy jakości powietrza odpowiednio do czasu wyjścia.
6. W uzasadnionych przypadkach, przed podjęciem decyzji o możliwości przebywania dzieci na zewnątrz, możliwe jest odniesienie danych prognozowanych do bieżących wyników monitoringu jakości powietrza. W przypadku braku odczytów z lokalnych czujników zaleca się wykorzystanie wyników pomiarów jakości powietrza, które podawane są na bieżąco na portalu GIOŚ (http://powietrze.gios.gov.pl) i w aplikacji na smartfony „Jakość powietrza w Polsce".
7. Stosowanie się do powyższych zaleceń nie zwalnia z obowiązków wynikających z ostrzeżeń o złej jakości powietrza ogłaszanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego lub Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego.
8. Ogłoszenie alertu o zanieczyszczeniu powietrza oznacza dla dzieci bezwzględne pozostanie w budynku szkoły. Podczas alarmu smogowego nauczyciele szkoły nie powinni organizować zajęć dla dzieci na zewnątrz.

## XXXIV. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada niebezpieczne narzędzie na terenie szkoły.

Nauczyciel:

1. Stara się stworzyć warunki uniemożliwiające użycie niebezpiecznego przedmiotu przy współpracy z innymi nauczycielami, pracownikami szkoły lub ochroną (jeśli taka funkcjonuje) lub wzywa policję.
2. Izoluje ucznia od grupy i w miarę możliwości od przedmiotu, zapewniając stały nadzór, oraz zapewnia sobie pomoc (osobę spośród personelu szkoły).
3. W trakcie rozmowy z uczniem stara się potwierdzić fakt posiadania narzędzia, żąda jego wydania i zabezpiecza je.

4. W przypadku dobrowolnego wydania przedmiotu zabezpiecza go poprzez wykorzystanie środków technicznych, takich jak rękawiczki jednorazowe, pojemnik lub woreczek, aby uniknąć bezpośredniego kontaktu.
5. W przypadku ustalenia, że jest to przedmiot szczególnie niebezpieczny, wnioskuje o ewakuację szkoły zgodnie z procedurami dotyczącymi ewakuacji i powiadamia służby – jeśli nie było to konieczne wcześniej (pkt 1).
6. Jeżeli uczeń odmawia wydania niebezpiecznego przedmiotu, a jego zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar użycia, stara się zminimalizować potencjalne skutki użycia przedmiotu (izolacja sali, ewakuacja itp.) i wzywa służby.
7. Do przyjazdu policji sprawuje stały nadzór nad uczniem i informuje rodziców.
8. Dokumentuje całość zdarzenia po ustaniu zagrożenia. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także wykorzystana wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.
9. Dyrekcja sporządza pismo przewodnie z informacją o możliwości popełnienia przestępstwa do komendanta najbliższej jednostki Policji, załączając całość materiałów.

**XXXV. <u>Postępowanie w sytuacji wystąpienia przypadków pedofilii.</u>**

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska;
2. W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga lub psychologa szkolnego;
3. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę policji;
4. Następnie dyrektor szkoły powinien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu;
5. Wychowawcy klas oraz pedagogowie lub psycholodzy szkolni powinni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie;
6. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania;
7. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia);
8. Dyrektor powinien wezwać do szkoły rodziców ucznia;
9. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę z rodzicami ucznia sprawcy na temat zdarzenia;
10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ustala działania z udziałem psychologa lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczniem.

**XXXVI. <u>Postępowanie w sytuacji wystąpienia przypadków rozpowszechniania przez ucznia treści zabronionych w szkole.</u>**

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia treści zabronionych w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały treści zabronione, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców ucznia, który rozpowszechniał treści zabronione.

5. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
6. Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie treści zabronionych oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.

**XXXVII. <u>Postępowanie w sytuacji wystąpienia przypadków prostytucji.</u>**

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem lub bezpośrednio uczestniczył w czynnościach mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców ucznia - sprawcy czynu.
3. Dyrektor przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz skierowania go do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Wychowawca oraz pedagog/psycholog szkolny obejmuje opiekę nad uczniem, który był świadkiem/uczestnikiem w/w czynów.
5. Jeżeli rodzice ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

**XXXVIII. <u>Postępowanie w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.</u>**

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
3. Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
5. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog/psycholog sporządza notatkę ze zdarzenia.

**Podstawy uruchomienia działań** w przypadkach czynów karalnych nieobjętych innymi procedurami:

Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone m.in. w artykułach:

- art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym;
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego;
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkadzanie, usuwanie znaków;
- art. 74 – niszczenie, uszkadzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych;
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny;
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkadzanie znaków;
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu;
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie;
- art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży;
- art. 124 – niszczenie lub uszkadzanie cudzej rzeczy;
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. Konik;
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

**XXXIX. <u>Procedura postępowania wobec ucznia ofiary czynu karalnego.</u>**

1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej lub wezwanie lekarza, jeśli ofiara doznała obrażeń;
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego;
3. Powiadomienie rodziców ucznia;
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. W innych przypadkach powiadomienie policji może nastąpić później, np. w formie pisemnej.

**XL. <u>Procedura reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożenia cyberprzemocą.</u>**

W przypadku stwierdzenia lub powzięcia informacji o występującej cyberprzemocy, pracownicy niezwłocznie reagują wg następujących zasad:

1. uczniowi natychmiast udzielana jest niezbędna pomoc,
2. problem zgłoszony zostaje wychowawcy, koordynatorowi (psycholog szkolny), rodzicom lub opiekunom oraz dyrektorowi Szkoły,
3. po ocenie sytuacji przez koordynatora i dyrektora, jeżeli zachodzi potrzeba, powiadamiane są organy zewnętrzne (pomoc społeczna, policja, sąd rodzinny),
4. sporządzany jest protokół interwencji zgodnie z wzorem w załączniku nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich,
5. zespół nauczycieli i specjalistów udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej pokrzywdzonemu małoletniemu (a także małoletniemu będącemu sprawcą) we współpracy z rodzicami lub opiekunami oraz wg potrzeb z instytucjami zewnętrznymi,
6. w przypadku braku współpracy ze strony rodziców lub opiekunów małoletniego podejrzanego lub będącego odpowiedzialnym za cyberprzemoc, koordynator i dyrektor, po dokonaniu ceny sytuacji i poinformowaniu rodziców lub opiekunów, jeżeli zachodzi taka konieczność, powiadamiają właściwe instytucje i organy (pomoc społeczną, policję, sąd rodzinny).

**XLI. <u>Postępowanie w sytuacji zagrożenia nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie- - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.</u>**

1. Uczeń, kolega ofiary, rodzic dziecka zgłasza wystąpienie zagrożenia wychowawcy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu.
2. Pedagog/psycholog szkolny podejmuje próbę zidentyfikowania i zabezpieczenia w szkole, w formie elektronicznej dowodów działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach,

na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie bezzwłocznie składa zawiadomienie na Policję o wystąpieniu zdarzenia.

3. O zaistniałej sytuacji pedagog/psycholog szkolny informuje dyrektora szkoły.
4. Pedagog/psycholog szkolny zapewnia ofierze we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi pomoc psychologiczno-pedagogiczną. W sytuacjach szczególnie trudnych - w porozumieniu z rodzicami - należy skierować ofiarę na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.
5. Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.

**XLII. <u>Postępowanie w sytuacji wystąpienia sekstingu, prowokacyjnych zachowań i aktywności seksualnej jako źródła dochodu osób nieletnich.</u>**

1. Uczeń, kolega, rodzic/prawny opiekun dziecka zgłasza wystąpienie sekstingu wychowawcy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu.
2. Pedagog/psycholog szkolny podejmuje próbę zidentyfikowania i zabezpieczenia w szkole, w formie elektronicznej dowodów sekstingu (zrzuty przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a)).
3. O zaistniałej sytuacji pedagog/psycholog szkolny informuje rodziców uczniów oraz dyrektora szkoły.
4. Dyrektor szkoły w obecności rodziców, pedagoga/psychologa szkolnego przeprowadza z uczniami rozmowę - pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów jest nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne.
5. W przypadku, gdy zgromadzone materiały mogą być uznane za pornograficzne dyrektor szkoły zobowiązany jest poinformować o zaistniałej sytuacji policję i/lub sąd rodzinny.
6. W sytuacji znamion cyberprzemocy należy dodatkowo zastosować procedurę dotyczącą wystąpienia cyberprzemocy.
7. Pedagog/psycholog szkolny zapewnia ofierze we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
8. Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez przesłanie komunikatorem do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.

**XLIII. <u>Postępowanie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online.</u>**

1. Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców.
2. Wychowawca, psycholog/pedagog szkolny rozmawiają ze sprawcą/ sprawcami zdarzenia, informując o szkodliwości czynu i wynikających z niego konsekwencji prawnych i moralnych.
3. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), dyrektor szkoły zgłasza przypadek na policję.
4. W przypadkach zaawansowanych niezbędne może być skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.

**XLV. <u>Postępowanie w sytuacji naruszenia prywatności dotyczącego nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka lub pracownika szkoły.</u>**

1. Gdy sprawcą jest uczeń, rodzice ofiary lub ona sama informują o fakcie wychowawcę klasy, psychologa/pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
2. Analizy okoliczności zdarzenia dokonują: ofiara, jej rodzice oraz w/w pracownicy szkoły.
3. Osoba pokrzywdzona (lub rodzice – w przypadku nieletniego) dokonuje zabezpieczenia dowodów (zdjęcia, wpisy, wiadomości) w miarę swoich możliwości technicznych. W przypadku stwierdzenia

usunięcia dowodów lub niemożliwości ich zabezpieczenia, dyrektor szkoły lub pedagog/psycholog zgłaszają sprawę na policję.

4. Wychowawca, psycholog/pedagog szkolny rozmawiają ze sprawcą naruszenia prywatności innego ucznia, informując o szkodliwości czynu i wynikających z niego konsekwencji prawnych i moralnych oraz o obowiązku zadośćuczynienia.
5. Ofiary zdarzenia należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy.
6. Decyzja o zgłoszeniu zdarzenia organom ścigania bądź odstąpieniu od tej czynności należy do rodzica (w przypadku nieletniego) lub osoby pokrzywdzonej.
7. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego).

**PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA WZGLĘDEM UCZNIÓW ZAGROŻONYCH KRYZYSEM SUICYDALNYM**

**Symptomy świadczące o złym/pogarszającym się stanie psychicznym:**

- Nagłe pogorszenie wyników w nauce, trudności w koncentracji, rozproszona uwaga w trakcie zajęć, utrata zainteresowania przedmiotami które dotąd uczeń lubił/aktywnie w nich uczestniczył.
- Zauważalna i znaczna zmiana charakteru ucznia, jego samopoczucia i nastroju, występowanie zachowań nietypowych, dotąd u danego ucznia nie obserwowanych.
- Przejawianie zachowań ryzykownych lub zauważenie u ucznia zachowań ryzykownych.
- Izolowanie się od rówieśników, bliskich, unikanie kontaktów społecznych.
- Bycie ofiarą bycie ofiarą przemocy rówieśniczej (fizycznej, psychicznej, seksualnej i cyberprzemocy).
- Komunikaty ucznia o poczuciu beznadziei, braku celu i sensu w życiu, bycia ciężarem dla innych, kierowane do rówieśników, dorosłych i w mediach społecznościowych
- Mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, dywagowanie nad życiem po śmierci, pisanie listów pożegnalnych lub próby „porządkowania swoich spraw".
- Zauważenie u ucznia śladów na ciele, które świadczą o zachowaniach autoagresywnych, np. blizny na rękach świadczące o autoagresji LUB obserwacja czynności autoagresywnych, np. drapanie się do krwi na lekcji, zagryzanie warg do krwi, przypalanie zapalniczką itp.

**XLVI. <u>Procedury postępowania w przypadku zaobserwowania u ucznia symptomów świadczących o złym lub pogarszającym się stanie psychicznym.</u>**

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy niepokojące sygnały mogące świadczyć o wystąpieniu pogarszającego się/złego stanu psychicznego u ucznia bądź uczniów, jest zobowiązany zgłosić swoje podejrzenia wychowawcy/wychowawcom, pedagogowi lub psychologowi szkolnemu.
2. Po odebraniu zgłoszenia wychowawca wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym przeprowadzają rozmowę z uczniem celem rozpoznania sytuacji osobistej ucznia.
3. W razie ustalenia, że prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia jest wysokie:
   a. Informujemy rodziców o prawdopodobieństwie wystąpienia zagrożenia samobójstwem (najlepiej aranżując spotkanie).

b. Ustalamy z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponując objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią.

Podjęcie każdej czynności należy udokumentować notatką służbową.

**XLVII. Procedury dotyczące powzięcia informacji, że uczeń celowo i świadomie wyrządza sobie krzywdę fizyczną.**

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że dany uczeń zamierza podjąć lub podejmuje się czynności mających na celu samookaleczanie należy: odnaleźć ucznia i w dyskretnym/bezpiecznym dla niego miejscu przeprowadzić rozmowę.
2. Należy niezwłocznie poinformować dyrektora o zaistniałej sytuacji.
3. Należy powiadomić rodziców dziecka o zaistniałej sytuacji (pisemnie lub telefonicznie). W razie konieczności należy wystosować prośbę o niezwłoczne przybycie do szkoły. Jeśli rodzice odmawiają przybycia, szkoła zobowiązana jest wezwać karetkę i udokumentować zdarzenie.
4. Wychowawca/pedagog/psycholog zobowiązany jest przekazać ucznia pod opiekę rodzicom i zlecić konsultację psychologiczną. Należy również poinformować o możliwości wsparcia na terenie szkoły. W przypadku odmowy przybycia rodziców oraz wystąpienia stanu bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia szkoła zobowiązana jest wezwać kwalifikowaną pomoc medyczną. Należy sporządzić notatkę ze zdarzenia[2].
5. W celu udzielenia wsparcia rodzicom, wychowawca/pedagog/psycholog powinni poinformować o możliwościach uzyskania pomocy wewnątrzszkolnej oraz w instytucjach zewnętrznych: wskazać poradnie lub kliniki psychologiczne, przekazać telefony zaufania.
6. Wychowawca, pedagog lub psycholog zobowiązani są do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

**Procedury postępowania w przypadku: próby samobójczej/samobójstwa**

**XLVIII. Procedury postępowania w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły.**

1. Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły lub pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza nią.
2. O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli. W tym celu dyrektor powołuje **Zespół Interwencji Kryzysowej**.
3. Dyrektor szkoły zleca obserwację wszystkich uczniów z najbliższego otoczenia poszkodowanego oraz niezwłoczną interwencję w przypadku zauważenia u nich pogarszającego się stanu psychicznego.
   **Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.**
4. Zespół Interwencji Kryzysowej planuje dalszą strategię postępowania mającą na celu zapewnienie uczniowi bezpiecznego powrotu, w szczególności zapewnienia atmosfery życzliwości i wsparcia.

[2] Jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa, należy powiadomić odpowiednie instytucje.

**XLIX. <u>Procedury postępowania w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły.</u>**

1. Pracownik, po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej ucznia, musi natychmiast podjąć wszelkie działania, aby go zlokalizować.
2. Po odnalezieniu ucznia należy bezzwłocznie przerwać jego działanie, w tym odebrać mu narzędzia, które są wokół.
3. Wstępnie zabezpieczamy miejsce zdarzenia i narzędzie. Należy zapewnić sobie pomoc nauczyciela lub innego pracownika szkoły:
   a. Stosujemy pierwszą pomoc doraźną (psychiczną i fizyczną) – nie pozostawiamy ucznia samego w kryzysie, udajemy się z poszkodowanym do pielęgniarki lub opatrujemy rany samemu (stosujemy ucisk nad raną, bandażowanie, podstawowe procedury BHP).
   b. Wzywamy odpowiednie służby: pogotowie i policję. W celu uniknięcia paniki, należy wystosować komunikat nakazujący pozostanie wszystkim obecnym w szkole uczniom w klasach i uniemożliwić wchodzenie na teren szkoły wszystkim osobom, poza niezbędnymi (ratownicy, policja, rodzice ucznia).
   c. O ile to możliwe, przeprowadzamy ucznia w ustronne, bezpieczne miejsce i oczekujemy na służby.
   d. Należy niezwłocznie poinformować dyrektora o zaistniałym zdarzeniu.
4. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o zdarzeniu.
5. Należy przekazać rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole jak i poza nią. Ponadto należy rozpocząć planowanie dalszej strategii postępowania dotyczącej: zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa w szkole po powrocie, komfortu, ochrony przed negatywnymi czynnikami ze strony otoczenia, promowanie powszechnego wsparcia i życzliwości, podkreślenie chęci pomocy ze strony kadry nauczycielskiej i psychologa szkolnego.

**Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.**

5. Dyrektor informuje radę pedagogiczną o zdarzeniu pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli. W tym celu dyrektor powołuje **Zespół Interwencji Kryzysowej**.
6. Dyrektor zaleca podjęcie obserwacji uczniów z najbliższego otoczenia poszkodowanego i ewentualnych świadków zdarzenia, w celu otoczenia ich odpowiednią opieką w przypadku pogorszenia się ich stanu psychicznego.
7. Zespół Interwencji Kryzysowej planuje dalszą strategię postępowania mającą na celu zapewnienie uczniowi bezpiecznego powrotu, w szczególności zapewnienia atmosfery życzliwości i wsparcia.

**XLX. <u>Procedury postępowania w przypadku dokonania samobójstwa przez ucznia poza terenem szkoły.</u>**

1. W przypadku powzięcia informacji o śmierci ucznia w wyniku samobójstwa poza terenem szkoły dyrektor jeszcze tego samego dnia zwołuje spotkanie rady pedagogicznej celem opracowania strategii działania.
2. Należy wdrożyć działania mające na celu wsparcie psychologiczne uczniów i pracowników.

**XLXI. <u>Procedury postępowania w przypadku dokonania samobójstwa przez ucznia na terenie szkoły.</u>**

1. W pierwszej kolejności należy potwierdzić, że doszło do samobójstwa dokonanego –sprawdzenie czynników życiowych, wykluczenie próby samobójczej. Jeżeli czynniki życiowe nie będą wyczuwalne to dzwonimy na numer alarmowy – 112 i rozpoczynamy reanimację. W międzyczasie operator numeru alarmowego dzwoni do sekretariatu szkoły i informuje o zdarzeniu (zapewnienie wsparcia).

2. Wzywamy (lub operator 112) odpowiednie służby: pogotowie i policję. W celu uniknięcia paniki, należy wystosować komunikat nakazujący pozostanie wszystkim obecnym w szkole uczniom w klasach i uniemożliwić wchodzenie na teren szkoły wszystkim osobom, poza niezbędnymi (ratownicy, policja, rodzice). Należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły o zdarzeniu.
3. Należy wstępnie zabezpieczyć miejsce zdarzenia do czasu przybycia służb.
4. Po zakończonej interwencji należy zwolnić wszystkich uczniów z zajęć.
5. Należy zorganizować spotkanie z pracownikami szkoły w celu ustalenia strategii.
6. Dyrektor informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
7. Należy wdrożyć działania mające na celu wsparcie psychologiczne uczniów i pracowników.